

ENSV
Riiklik Avalik
Raamatukogu

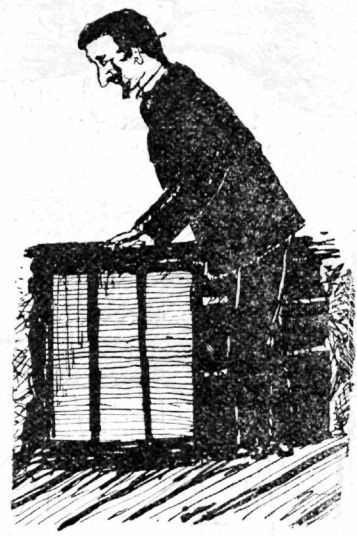

Mats iga nurka, nrka pueb
 Ja halwad tembud üles lueb **Dublett**
 Ja kahejalgsleid-koeri sueb.

Kuda meiemaal kaupmehed ostjaid teretawad
 ehk ühesugune raha, aga mitmesugune mõet.

„Morgen!“

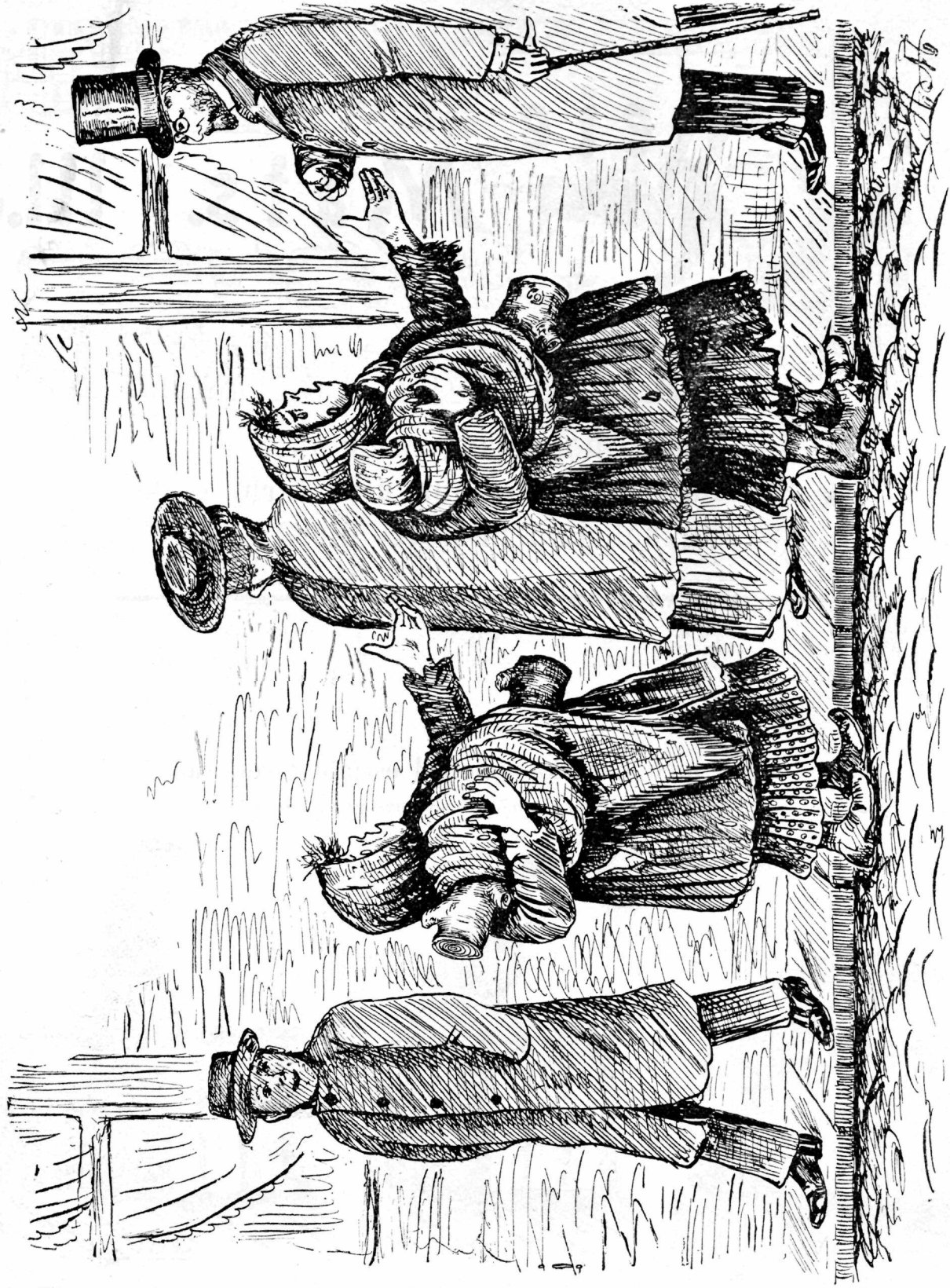

„Здравствуйте!“

„Tere!“

Kawalad Tallinna kerjajad ehk kuda heategijate käest raha petetakse.

„Auusad härrad, proudad, andke wae sele läbireisijale, Lõuna-Wenemaalt, kel tee peal laps sündis, wäikest armuannet!“

••• Öö-kull. •••

Uksford oli öö-kull — kõhn ja kõhewil oma raagus sulgede sees. Ta kaswis mõistlikkude wanemate juhatusel all üles, kes teda öö-kulli kombete järele öö-loomi, hiirefid, rottifid, nirtifid ja muid kahjulikka wähemaid rööwikuid tapma ja toiduks tarwitama õpetasid. Meie öö-kullile ei meeldinud aga niisugune auus öö-kulli leiwamuretsemise wiis: see oli raske, rööwikute järele walwata ja neid luurata. Tema püüdis oma leiba hõlpsamini saada. Ta oli ka laisapoolne öö-kull. Ta leidis teised igal pool eest, kui nälg teda saagile ajas. Sellepärast jäi ta ifka kõhnemaks ja ta sulded oli-

wad wiimaks üsna longus, ning „pahad loomad,“ walged öö-kulli „kirbud,“ mis aga mitte kirbud ei olnud, asusidwad tema kallale. Suguwennad, kelle kõht täis ja sulded fitedamad olidwad, seft et nad agarasti oma öö-kulli toitu otsisidwad ja ka leidsidwad, täitsidwad teda kadedusega, nit et ta waenulikult nende peale hakkas waatama.

Üks niisugune suguwend, tema lähem naaber, pahandas teda oma fitedamate sulgedega ja täis kõhuga ifeäraliselt. Ta ei saanud enam rahu õõsel ega päewal, ifka mõtles ta oma naabri peale. Eftite oli see lihtne kadendus. Aga aegamööda sai seft libe wiha. Ta hakkas wiimaks arwama ja koguni kindlasti uskuma, et ainult naaber jelles fiiüdi on, et tema kõht tühi. „Ta on mul igas pool ees,“ ütles öö-kull ifeenelele. „Lähem ma kuhu ma lähem, ifka on tema oma juurema hoole ja osawusega juba saagi finni

püüdnud ja mina pian edasi nälgima. Kudas ma sellest õnnetusest piaksin lahti saama?“

Ei wõi ütelda, et meie öö-kull loomu poolest paha oleks olnud. Tõele auu andes piab tunnistama, et ka temal noores põlwes wanemate eestkostmise ja juhtimise ajal noore öö-kulli kõrged aated meeles mõlkusidwad. Nii mõnigi ford wahitus ifegi kõrgemale, fuu, öö-lindude päifese poole püüda. Aga wiimaks wõttis alaline järelemõtlemine, kudas naabrist, kelle käsi paremini käib, lahti saada, tema waimu-tegemuse nõnda wangi, et kõif kõrgemad püüdmised ära lämbusidwad. Misgi muu asi teda ei huwitanud, see oli ta mõteteine üfti kui ka sõbradega kokku puutudes.

Ühel päewal juhtus ta oma warjupaigast lõunamaalt tagasi tulnud rändawate lindude kõnet pealt kuulma, mis teda wäga huwitas. Need linnud jutustasidwad üksteisele oma juhtumisi, mis nad kaugel soojal-maal näinud. Keegi teadis jutustada, tema leidnud kufagilt saare pealt niisuguse öö-kulli-tõu, kes üksteist wastakute maha murdnud ja ära sõõnud. Teised ei tahtnud seda jäledust uskuda, et linnud oma eneste sugufeltfi murraksidwad ja endid oma wendade weresi toidaksidwad. Aga kõneleja tõi niipalju ja usutawaid näitufi, et seda tõeks pidi pidama.

Üks lahti pääsenud tualind, kes kaua aega fakte juures puuris olnud ja inimeste elufombeid ligemalt tähele pannud, oli ka selle salga seas. Tema pidas enesest rohkem lugu, oli ta ju inimeste lähedal mõndagi tarkust tähele pannud. See hakkas filosofialise hagarusega seletama, et see sugugi ainus niisugune jälk nähtus looduses ei olla. Ifegi inimesed tappa ja fiiia üksteist. Ta olla ife sagedasti tähele pannud, kudas nad üksteist kõige alatamal wiisil taga fufjanud, ära andnud, wale kaebtufti üksteise peale tõftnud ja oma wendade õnnetusest rõemustanud. Ta ütles:

„Braegu on mul meeles, kudas üks mees oma sõbradega nõnda kaua minu härra juures oma naabri peale wale põhjustel kaebamas käis, kuni selle tegemus ära keelati ja ta ife kaheks aastaks fiiit eemale aeti. Ja naabri fiiü oli ainult see, et ta käsi paremini käis. Ta langes oma perefonnaga hädasse ja kannatas rohkesti, enne kui ta käsi jälle paremini käima hakkas. Ära-andja käsi hakkas seft saadik muidugi hästi käima, seft ta iõõtas oma ohwriga ühel wäljal, ja see oli nüüd eest ära.“

„Ja, jah!“ ütles efimine, „juft nagu tähendatud öö-kullid. Ma ife nägin öö-katte all oma filmaga, kudas öö-kull oma wenna maha murdis ja — ära fõi!“

Õrna wärinaga kuulis meie öö-kull seda lugu. Ta peaft käis järsku mõte läbi, kas tema oma naabriga . . . Ei! See oli liiga jälk. Aga see

mõte tuli jälle. Ta ei saanud enam rahu, ikka leidis ta enese selle mõtte pealt: „Mis siis! Kui juba sõditakse ja võideldakse, kui ma hiireid ja rottseid võin murda, mispärast siis mitte ka — oma suguwenda?“ Ikka ja ikka juurdles ta nüüd selle kallal. Warsti hakkas ta plaanijid septsima, kudas seda kõige paremini korda saata. Ta nägi waewa sõpru ja abiliisi otsides ning leides ja neile õrnalt oma ettevõtet kujutades. Seft ta ei tahtnud mitte, et keegi tema teu auususe juures kahleks. Ta püüdis oma sõbradele selgetes teha, kui kahjulik tema naaber oma suguwendadele, terve lindudejoole ja koguni loodusele olla. Ssegi

päitese warjata ta oma tiivadega kinni, nii et kõik teised pimedas pidada olema. Alalisk wale muidugi. Aga tema sõbrad, niisamasugused „Pimeduse“ linnud hakkasiwad seda uskuma ja kandiswad neid mõtteid edasi, petiswad oma kawalasti wäljamõteldud waledega — ehk äraandjate ja salanuuskijate wiisil — metsafuningat, nii et see wiimaks ilmajüüta õõ-kulli, kes oma agarusega hiirte ja teiste rööwikute püüdmisses metsale aina head tegi, taga kiusama hakkas.

Asja lõpp oli see, et ühel homikul ilmajüüta õõ-kull jurnult leiti Selle raagus-sulgedega naaber parastas seda ja ütles awalikult: „Nüüd sai ta lõõg ometi täis. Kui ta veel kaua oleks elanud, oleks terve loodus wõinud wiimaks veel huffa minna.“

„Mu härra, teie olete ju aastat nelikümmend wana, siis piaksite teie ka ju oskama oma jalul seista,“ ütles kesgi teisele, kes tema warba peale oli astunud.

Järgmisel õõsel nähti teda naabri jurnu-keha kallal oma nälginud pugu täitma. Nii jälf kui see ka oli, huffaläänud ära-andja sai sellest üle. Ohmatusega kõneldi sellest ja kõit hakkasiwad endid temast kui haisewast elukast eemale hoidma.

Teda aga ei seganud see enam. Ta oli kord mau juhu saanud, nüüd sai suguwendade-murdmine tema alaliskes toimetuseks. Salaja ja awalikult tungis ta nende peale, õhkus nende pesad ära ja murdis nende nooresoo maha, nii et teda laialiskes ringis kui hirmutawat tonti hakati kartma.

Iga lind ja elukas püüdis temast nägemata mööda pääseda ja pööris juba kaugelst ümber, kui teda silmas.

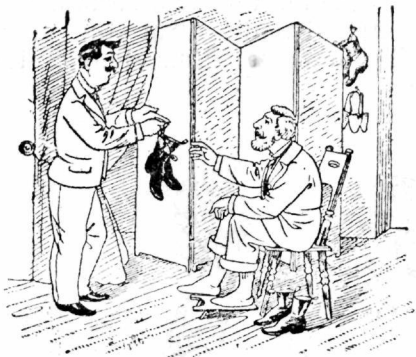
Ta jäi ülfinda; aga ta kosus ja kaswis. Ta juled jäiwad jiledamaks ja isegi ta pugu hakkas kaswama. Peagi oli ta nõnda kaugel, et ta omale toreda õõ-kulli lossi wõitis, ja ümberkaudu on tal siin ja seal veel era-pesajid. Ta elab nüüd pehmet elu ülekohtu peal ja ta südametunnistus ei waewa teda sugugi, et ta õige õõ-kulli eluwiihi maha jätis ja oma suguwendade murdjaks sai. Ainult ta teguwits muutub mõrudamaks ja ta nägu ning pilk on rahutu ja julguseta ta ülesaste. Sgamees tunneb ja hindab teda kui jala-nuuskijat ja ära-andjat. Väila on see pimeduse-lind oma suguwendade seas.

„Kust ma enesele hea rahulise korteri piaksin leidma?“

„Sõm, Tallinnast muidugi mitte. Kuulate Kalamaja-surnuaialt järele.“

Meie jalanõud.

(Pildid ilma sõnadeta.)

peal piakivad nad selle vaatamise eest raha maksma, aga minu juures tahavad nad vastastada süia ka veel saada.

Saladused.

„Uue Aja“ äri-saladus on see, kus ülikoolis cand. jur. Steinberg eksiamegi tegi.

Advokadi saladus on see, kuipalju oma katsealuseid ta mööda ilmat ilma kaitseta laiali saatis.

Arsti saladused on kõige paremini kaetud: nad on suru-uaiale sügavale maa sisse maetud, mätastega, sammastega ja kividega kinni aetud, ja igakuks, kes neid hakkab ülesse kaevama, langeb kaelaohstu alla.

Naiste saladus on ta neiuõelwised elujuhtumised ja kõik, mis mehe äraolekul kodu sünnib.

Meie Matši saladus on see, kust ta oma naljad välja wõtab, kes talle salmid sepiitseb ja pildid pintseldeb.

Walmis!

„Proua käskiswad üelda, et nemad on juba walmis.“
„Hiia kü—kü—kül! Ütle, et mi—mi—mina olen ka w—w—walmis!“

Meie aeg.

Riidemagasiini-omanif: Päris arusaamata, kui kaugele fellid oma nõudmisega lähewad. Mina annan neile juba riide ja woodre päris muidu kätte, neil pole muud, kui õmmelgu walmis; aga nemad ei taha mitte niitigi omalt poolt anda!

Ehitusmeister: See pole veel midagi! Wot, mina annan oma töölistele ehituse koha, kiwid, lubja ja telingi puud, ja nad tahawad palka ka veel saada.

Talupoeg: See on kõik veel wäike asi. Näe, mina pian omal ilusa karja, mis palju raha maksab. Tüdrukud wõiwad karja igapäew lüpsmise ajal näha; wõid tehes on enne koor, pärawst wõid jumala-muidu waadata — iga wälja näituse

„Ka mina olin kord loorberitega kroonitud ladinakeelse kirjatöö eest, nagu teiegi nüüd, noorhärä, aga ma ei uhkusta sugi selle üle.“

„Missugune wähe on ajalehetoimetaja ja naisemehe wahel?“

„Üksna suur: ajalehetoimetaja tunneb oma kaastöölisi, naisemees mitte.“

„Meie warjupaika wõetakse ainult nei^d wastu, kes mitte alla 70 aastat wanad pole. Kas teil on selle kohta tunnistust wõi ristimisetähte ette näidata?“

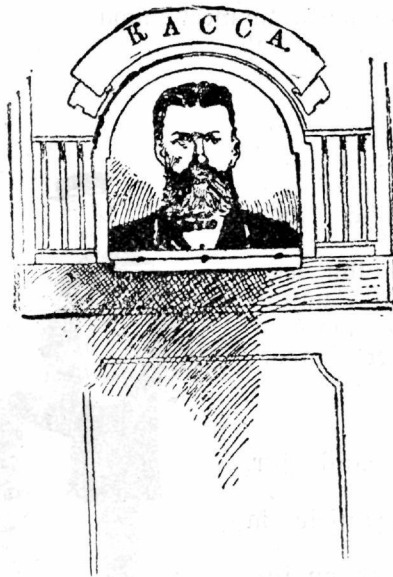
„Siin, härra, olge, head!“

„Ja, aga selle järele olete juba 94 aastat wana. Nii wanade wastrwõtmise kohta pole meie asutuse põhjuskirjas midagi üeldud, sellepärast ei wõi ma teid mitte wastu wõtta.“

„Tema, pagan, on uhke, ei tema on W. Julane!“ kirus ij. W. ise, kui oma julast pühapäewal Narwamaanteel, paberofshambus, lepp käes, jalutama nägi. „Häbenema pia's ta selle üle!“

Kohtu m.: Teie ütlesite, et neiu olete, — siis on teie poeg seadusewastalisest abielust sündinud?“

Kohtu a l.: Ah, auustatud kohtuhärva, ma sain ju siis alles esimist korra emaks, sellepärast pole ime, et ma weel kõiki seadusliki wormisid ja nõudmisi ei tunnud.

Raudse wõre taga, Kassameistrina, Juba palju aastaid Nõnda istus ta.

Jagas rahwal raha Päewast päewani Ja ei unustanud Iseennastgi.

Karjamees walitsejale: „Walitsejahärva — ime lugu, küll see ifta sõda tähendab: punikul oli wafikas kabe pea ja kabeja jalaga!“

Walitseja: „Mine ütle kooliõpetaja Beerule, ta on „Uue Uja“ kirjaniik. Oht kui sa ise firjutada oskad, siis saada see sinna, jaad 2 kop. via pealt.“

„Tule Jumal appi — eila õhtul alles tantsisite „Lootuses“ ja täna käite juba karkudega.“

„Iga asi oma ajal, muidu ei saa läbi. Ma lähen abiraha järele.“

Täna ja homme

Rewiderimine Ükskord äkiste Tegi otsa peale Selle põlwele.

Kohtu kätte kohe Anti kassamees. Jällegi on temal Raudne wõre ees.

Lõuna-laual.

„Olge nii lahke, ijand Sirkel, wõtte ette, sõdige kõht täis, tehke nagu kodu. Lubage, ma panen teile selle tüki taldrefu peale. Teie ei wõi arwatagi, kui kalliks nüüd kõik on läinud! Seesama tükk, kas usute, maksab 55 kopikat! Mõelge ometi, see tükk, mis teile taldrefu peale panin, maksab 55 kopikat!“

„Kus ja ometigi longid, kõige aja otstitakse sind mööda joogimajaid taga!“

„Siis ma lähen lohe sinna, muidu nad mind ei leia.“

„Head lapsed, küll te „endile
Neid jõulu-andeid ihkate,
Kuid sellega te eksite.“

Need olgu palju puhtamad
Ja igapidi ilusad,
Kes jõulu-andeid päriwad.“

Mitu korda nädalas ilmub
päewaleht?

Mil aastal läks Numa Pom-
piliusele mehele?

Mitu aastat kestis 30-aas-
tane jõda?

Mitmes Kaarli = nimeline
Rootsi kuningas oli Kaarel XII?

Missuguses linnas ilmub
Wiljandi leht „Sakala“?

Missuguses ilmajaus on
Euroopa-Türgimaa?

Mitu soldatit on sajatuhande
lises sõjawäes?

Mis ametmees on ajalehe-
toimetaja?

Mitme aasta järele pühit-
setakse 25-aastaft juubileumi?

Kui ühel kepil on kaks otfa
ja kahel neli, — mitu otfa siis
saab, kui poolteist keppi on?

Kuda on kälimees Raja
Madis Meie Matfile sugulane?

Meie patent Preisi Pritsu järeltulejatele.

Viimasel ajal on kuulda, et noo-
red Saksa ohwitserid väga pahanda-
wad, kui neid böfel ja õhtul — pime-
das — ei teretata. Niisugusel korral
wõib ette tulla, et ilma terwitufeta jae-
tud ohwitser seesugust tähelepanematust
mürgates alama furnuks pistab, nagu
hiljuti Esjenis.

Kumalad rahwasaadikud nõudsi-
wad, sõjameestel keelatagu sõjariistade
kandmine ära. See pöörane ettepanek ei
leidnud muidugi sõjaminiistri rahulole-
mist. Aga meie patent saab temale kaht-
lemata meeldima. See on lihtne ja kerge
läbiviia.

Et teretamise effitused enamiste
pimedas juhtuwad, sellepärast soowita-
me meie sellesarnast laternaga ühenda-
tud wilet, mis kaugele paistab ja mis
kaugele kuulda on, nagu näitufeks raud-
tee weduri latern ja wile. Kui niisu-
gune walguis näha ja pasun kuulda, siis
teab igauks, et hädaoht ligineb.

Kes feda ei kuule wõi tähele ei
pane, see on siis ije süüdi, kui temale
mõel wõi westus (waata Wiedemanni)
sisse pistetakse. Küllap ettewaatlikud siis
kõrwale puewad ja kaitset otsiwad.

„Mamma tõi meile wäikese õe, sa, papa, too weike wend. Eks, papa? Ja?“

Kolm waate-akent.

Pildid ja moodid ning walmis-riided.

Carf kalif.

Harun al Raschid kõndis ühel päewal mõeras riidis, et teda mitte ära ei tuntaks, mööda Bagdadi uulitsaid ja jõudis turu peale, kus praegu auusa sepa, Omar ben Ali peale kohut mõisteti. „Nuuwäärt kadi, ütles kaebtusealune, „Allah on minu tunnistaja, et ma mitte ühe sõnagagi kalifi pole hawanud. Meie kõnelesime ainult kalifi uuema sepaseaduse üle ja mina ütlesin: kui kalif sepa tööd paremini tunneks, siis ta poleks niisugust seadust teinud. Kas see siis kuritegu on?“

„Woit, ja lõetsatallaja koer!“ karjus kadi tema peale. „Kas ja aru ei saa, et igaüks kalifi haawab, kes tema käskude vastu laistu awaldab! Wiige ta wangi!“

Wahid wiisid Omar wangi.

Järgmisel päewal kutsuti kadi kalifi ette. Ta läks kerge südamega minema ja oli piagi Harunal Raschidi ees, kes teda eilast kohtumõistmiselugu käskis jutustada. Mõemuga ja kingituse lootusega hakkas kadi jutustama. Kudas lohkus ta aga, kui kalif temale káratas: „Wilets! Mitte Omar ei haawanud mind, waid fina ise. Kas wõib raskemat haawamist kalifi kohta olla, kui temast arwatakse, et ta oma kõnede ega kirjade arwustamist ei wõi kannatada?“ Ta andis sedamaid kásu, seppa wabaks lasta ja kadi tema asemel wangi panna.

Saksamaalt.

Kindrali kõne wälja-teeninud feldweebritele:

„Isamaa ei unusta seda ilmaagi, et teie isamaa eest haawu saite, nálega kannatasite ja et teie isamaa suuruse juures táhtsajalt kaasa arwitasite. Alga seda ei wõi walitsus lubada, et teie oma tütred seisusest kõrgemale mehele panete.“

„Mõtelge ometigi, kas see enam kellegi asi on: mánigisime kúünlatule juures kaarta — lõhtusiwad lúhtri ára, mánigisime lambi-waligel — tegiwad lambi katti . . . Si, mu isandad, sedawiisi see enam ei láhe: núüd hakkame kuu-walgel mánigima — seda te ometi kátte ei saa!“

„Kas ma ei ole teile mituforda juba útelnud, et te wait piate olema, kui teie minuga ráágite!“

Tallinna lehtede kõige suuremad kaastöölised, kes oma isamaalise agaruse pärast mõnikord linnasakste käest kolkida saawad.

Meie seltsi-elust.

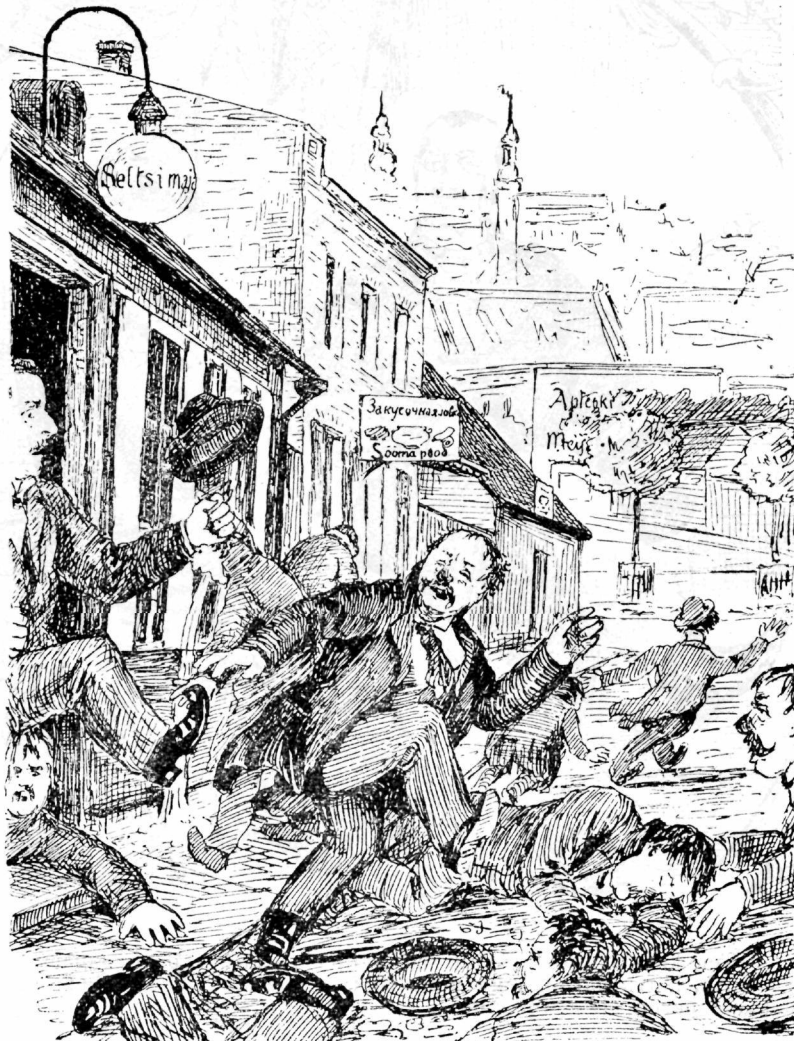
Magu terve Eesti rahvas ja kõik Eesti ajalehed (ainult üks 3-päevane maha arvatud), nii on ka kõik Eesti seltsid ainelised ja aatelised. Et seltsid rahva elu avaldavad või „etendavad“ ja ka edendavad on, siis võime seltside järele otsustada — majanduse-mehed, ärge ehmatage! — et Eesti rahvas enam aateline kui aineline on. Sellest rääkimata, et meil aatelisi seltsisid rohkem on kui ainelisi, kipuvad ainelisedgi seltsid vägise aatelisteks muutuma: põllumeeste-seltsid panewad aatelisi laulupidusid toime, abiandmise selts etendab näitemängu (ja muidugi mõista, et ta sellega näitemängu ka edendab), jalgratta-seltsi liikmed ei hakka jalgrattaid endile muretsemagi jne.

Et mõni hädapajun mind koguini kahtlustamises ei hakkaks süüdistama, sellepärast ei hakka ma enam ühtgi jarnast näitust tooma; tahtsin aga ainult seda veel juurde lisada, et minu arvamise järele selle nähtuse põhjusteks muud midagi ei ole, kui see: ainemehed asutavad mõnikord ka seltsi, aga pärastpoole wõtawad aatemehed wõimust ja aadestawad seltsi ära, nii et ainemehed kas kannatagu või pesa maha jätku.

Misjuguine aineline, misjuguine aateline selts on, seda teab iga kirjaturundja Meie Matsi lugeja, aga ometi on ka niisuguseid seltsisortisid, kellekohta Mats isegi ei tea ütelda, mis ta on, kas aineline või aateline — näituseks aerutajate- või purjutajate-klubi: mehed kütawad pead, waimu ja aadete asukohad, kuumaks kui linna-ke-rehe ja lähewad siis merele wõidu sõitma. — **A b e l e m i s e** - wõi **r ü s e l c m i s e** - seltsid, mis öiete seltsid ei olegi, sest seal pole muud, kui kuub ja kampsun seljast maha, teise rinnust kinni, või kust saad, wiska wastu maad, maast ülesse ja jälle rindu kinni jne., wõikswad üsna koge nimetamata jääda, aga kui see siin siiski sünnib, siis ainult sellepärast, et neil ikkagi oma isearaldus on: seltsiliikmed punnivad mõnikord raskeid ainelisi pommisid ülesse tõsta ja nimetawad endid at- või aatlettideks (sõnast „aade“) ja see aineline punnimine ollagi nende aatlemine!

Kui maamehed nende „wastastikkude“ jne. ja põllumeeste-seltsidega maha arwaksime, siis meie kallile Eesti rahwale puhtaid ainelisi seltsisid järele ei jäägi. Suurem hull jarnastest

asutustest on meil nimepidigi tundmata. Surjewi poolt kuuldu, et seal eestlased ometi — aatemehe eestwõttel — **L i i w i m a a** linnade hüpoteegi-seltsis endi hääledigust olla hakkanud tarmitama. Tühi halpimine ja „sakste äriritamine muidugi, ja „tartu-tantal“ ja tema kääriõdedel on tuline õigus tuld ning tõrwa sülitada. Sest kes on pandud laenama, see laenaku hea meelega ja jätku juhtimine ning walitsemine nende hooletks, kes seks on sündinud ja ilmale tulnud.

Pildike seltsimaja eest.

Üks meie wanematest ja suurepäralisematest seltsidest oli **k a u b a - l a e w a - s e l t s** „Linda“. See on üks toredamatest seltsi tüüpustest: terme rahwa liikuw-warandus korjatakse kokku, nagu juutide kuld wafita walamiseks, lüüakse läbi ja selts lõpetab tegewuse. Aktionärid saawad 1/22 % ühefordast kasu; kapitalist jääwad muidugi ilusasti ilma. Et „Linda“ juba oma aja auuga ära elas, siis oleks soowida, et jarnaseid seltsisid jälle õige pia ja õige palju elule hüütaks.

Joomise-seltside st pian kõige pealt kõrtsisid, kui moisawanemate armuist annetatud maarahwa-klubisid nimetama. Monopoli tulekuga tuli nendesse seltsidesse suur muudatus. Seltsi sisemises elus pole küll muutust midagi, wiina ja õlut joodi, riieldi ja tapeti seal enne niisamati kui nüüd, ja renti maksetakse nende eest endist wiisi, kuid selles on wahe, et endiste

Parajuse-seltside st ei ole midagi iseäralist enam ütelda: need ei lähe milgil kombel joomise-seltsidest lahtu. Parajuse piiri ülesleidmine tegi rahwameestele omal ajal küll palju peawalu, nüüd on aga see perpetuum mobile ammugi leitud: niikaua, kui ja weel ifka juua jaksad, oled sa paras, kui sa aga juba laua alla langed, siis enam ei wõi.

„Teie koer, mu preili, ei ole sugugi ilus ja pealegi ei ole ta puhastwerd mops.“
„Ah, härra parun, oga minu Bibi ju teie käest ei küsinud, kas teie puhastwerd parun olete wõi mitte . . .“

jammeldanud ja lõhkiste lauaukkide asemel on nüüd roheline- ja kollasefirjud sildid seltsimajadel ees. See on suur muutus seltsi elus ja sellepärast nõuawad mõisnikud sadatuhandeid ja miljonid kroonu käest kahjutasu.

Linna joomise- wõi lõbu-seltsid — õllepoodidest wõib siin juba iga wähegi wiisakas isand ja emand ja mansel julgesti mööda minna — on enam mitmekesisemad. Mitmekesisem on nende sisemine elu. Peale joomise ja riidlemise tehtakse seal sees weel wiis imet: mängitakse kaarta ja biljardit, tehtakse kometit, mängitakse pilli, lüüakse tralli ja kepsu wõi tantsu jm.

Tulewases „Matjis“ ehk tuleme selle asja juurde kord tagasi.

Kahetõne.

„Kõik on awatud ja lahti, Igal pool wõib imet wahti, Näitemajas, waatesaalis Kõik wõib näha igamees.“
„Uleliigagi on näha Mõndagi — Café Angles!“

Mõtteterad.

Rumardus on mõnikord toorus, naeratus — õelus ja õnnesoow — kõrwalops.

Gladesgi ei kuule ja sõbra käest nii häid näpunäiteid, mis ja kasuga tarwitada wõid, kui oma wihase waenlase käest.

Ilmasgi ei anna sõber sulle nii kasulisi juhatusi ja õiglasi õpetusi, kui siis, kui ta sult tuleb raha laenama. Pidage meeles, mu isandad!

Kui koer magab, kaupmees rumardab, joodik põlwili maas palub wõi naisterahwas nutab — ei wõi neid ilmasgi uskuda.

Ehk me ijefestis küll wennaftsed oleme, aga taskud ei ole meil mitte õffsed.

Wida rumalam küsija, seda raskem wastata. Kesgi olla üelnud, et suuri waimusid ei pidada olemagi. Olla ainult inimesed, kes seda tõendawad ja teised, kes neid usuvad.

Halb juhtumine, kui halwas juhtumises weel hull halbu juhtumisi ette tuleb.

„Sa oled eila mööda kõrwu saanud — jutusta, kuida see oli!“

„Oh, mu sõber, see on niisugune asi, mis wõimata on kirjeldada! Seda piab igauks ise tundma!“

Tuli, wesi ja tulewesi.

Tuli ja wesi — faks wäge wägewat elementi. Terwe maakera on tuld ja wet täis. Tulemäed ja purtskaemud purtskawad tuld ja wet wastu taewast.

Taewasgi on tule ja weega täidetud. Kui taewaluugid ja sügaruühallikad lahti tehakse, siis woolab sealt wett, wihma näul, kas mõi 40 päewa ja 40 ööd maha. Kui inimeste õelus liiale läheb, lastakse sealt tuld ja wääwlit maha sadada. Taewa all hõljuwad pilwed, lendawad tulihännad ja wehiwad wälgud. Päike on elawa tule kera. Ghatähte — taewakuunal.

Waadake ilusa neiu filma: seal leegib tuli, mis ju südame kõrwetab. — Aga sealt woolab ka wesi, filmawee nime all.

Lõwendawad paled.

Soojad mütsid.

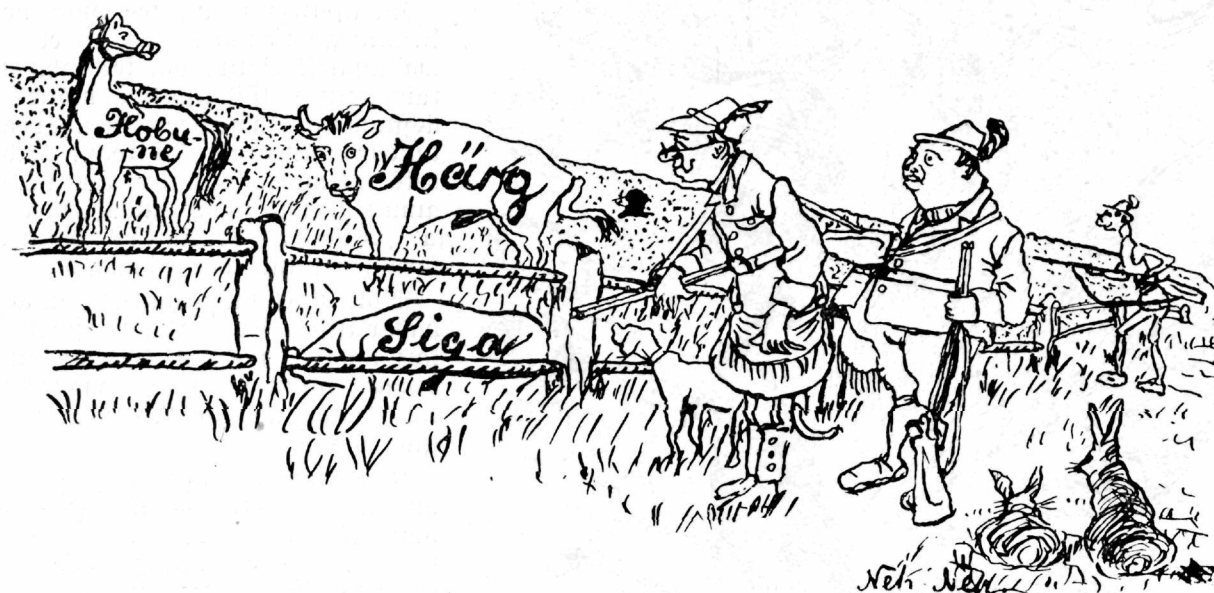
Punetawad ninad.

Ja nõnda edasi. Ja nõnda edasi.

Iga samm peal wesi ja tuli, ülewal ja all. Kuid alati on nad lahuses, sest nad on suured wastased, nagu — tuli ja wesi. Wesi kustutab tuld; tuli kuiwatab wett. Pilwed, weekandjad ja wihmaandjad, warjawad päikest ja taewa küün-laid ja laternaid; päike puistab pilwed laiali.

Seda kõik, see on lahuselewat ja üksteise wastu mõitlewat tuld ja wett, ei pane meie rahwa suurhulk tähelegi, sest tema tarwis on wedelik walmistatud, kus need faks wägewat wastast jõbralikult ühendatud on: see on t u l e w e s i, mis indianlastedgi selle nimega auustuwad.

Tulewesi saadab eestlast hauani. Sündimise

Kuda meie koduloomi nõndanimetatud „pühapäewa-küttide“ eest wõiks kaitseda.

Kuulame, noh — advokadi kõnet: kuipalju tuld! Mii ei ole siis ka ime, kui mõnigi proffes mõnelgi mehel — ära kärwab. — Aga kui wesi, kui wesiwad wõiwad kõned mõnikord olla!

Wõiksite teie südamesse — armastaja südamesse waadata: see on selge, elus tuli, mis seal leegitseb. — Ja kui sagedasti on just — süda wesi!

Waadake meie ajalehti, lugege nende juhtkirju: kui põlewaid päewaküsimusi seal läbi ei wõeta!

Aga oh kui wesi, jah, kui wesi on mõnedgi juhtkirjad ja aastakäigud!

Armastuse-kirjad on palawad ja — wesi. Seega on nendes palaw-wesi.

Waimu-tuli.

Waimustuse-tuli

Põlewad soowid.

Põlewad fired.

juures juuakse „titterarbid“, ristimisel „warru-wiinasid“, kaubitsemise juures tehakse „liikusi“, naisewõtmise eel käiwad, „kõsamiinad“, pulmad ja matused on suured „joodud.“ Meil on küla-, kiriku-, kroonu- ja felti-kõrtid mõi tulewee-müügi-kohtad.

Resgi ei tee sulle head, kui ja talle jootraha ei anna, ega kurja, kui ju waenlane seda sinu eest pole teinud.

Tulewee eest läheb Gesti mees tulest ja meest läbi.

Mitmed Gesti ajalehed ja saksa teenijad-tüdrud on sellepoolest üksteise sarnased, et ühed aasta, teised kuu lõpul iseäranis auupakkid ja meelitawad endi leiwamanemate wastu on.

Kurjategijate-parandamine.

Ometi wiimaks on teadusel lörda läinud kurjategijate-parandamiseks teaduslist abinõuu leida. Meie ajakirjanduses on selle üle juba rohkesti waieldud ja pead murtud, kudas warguste ja

Monoko-würst Albert ehk Surma-fau.

(„Ho Ho“ Nizzas.)

tapmistele ning muude kurjategijate tegude vastu abi otsida. Tuttaw kooliõpetaja ja kõster Sakala maalt soowitas hoollega witsahirmu — ka sõna-kuulmata koolilastele. See sünnitas ägedat waie-lust. Kes oleks oodanud, et see juba nii ruttu teadusmestele poolt küpselt tehakse, kas on witsa-hirmu tarwis wõi mitte.

Teadusmehed on nimelt leidnud, et kurja-tegemise põhjusel inimese pea-aju muutustes sei-jawad, ja et kurjategemise himu sedamaid kaub, kui pea-aju jälle õigesti olekusse seatakse. Rönt-geeni-kiirte abil otsitakse wigane koht üles, leiga-

tafse lahti, parandatafse ära, ja endine kurjategija on niisugune mees, et wõib kas kohe ettelugejaks hakata.

Amerikas, San Franzisko linnas, on üks warastaja ning sissemurdja sakslane juba sel wiisil wagats tehtud, nõndajama paar Amerika poisikest, kellest teine hirmus loomade-piinaja, teine koguni järe werehimuline inimeste mõrtsukas oli. Wigane koht otsiti teaduslise nõialaterna abil üles ja lapiti natukene — poisikesed saiwad otsekohe wagats nagu tallekesed.

Ka meie wõime ometi loota, et meie teaduse mehed mitte liiga kaua ei kawatse jüguwendadele appi tulemast. Sest mis Amerikas wõimalik oli, see peab ometi ka Sestis õnnistama

Ka ajakirjanikkusi, kes oma pöörase kirjutuslega tsensorile ja teistele järe-waatajatele ristiks on, kes rahwast küll rahwuslises, küll usulises mõttes üles äsjitawad — ka neid wõib nende pealmise tuakese lahtitegemise läbi koguni kõlblikkudeks julemesteks ümber muuta, nii et ainult „Ristrahwa pühapäewa lehe“ ja „Amerika Postimehe“ toimetajate sarnased isikud järele jääwad.

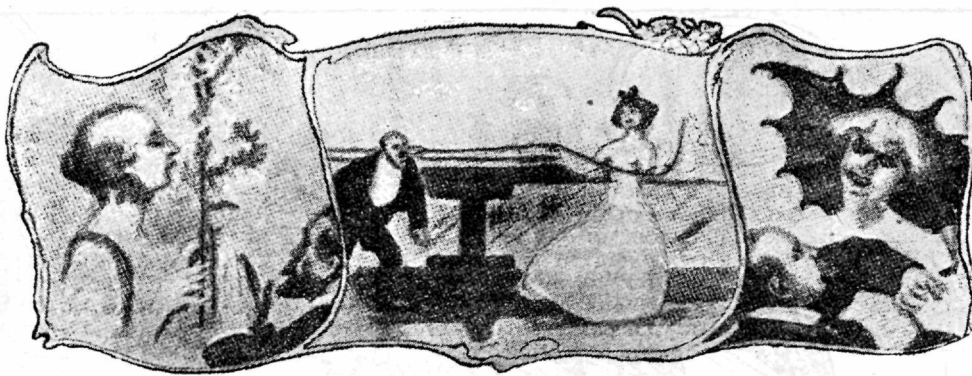
Wõib weel kaugemalegi minna. On paharettisi, keda seaduste järele hästi karistada ei saa. Neid wõib sundida pea-aju kliinikusse minema ja seal nende luud-fondid ülemise korra peal otse saa-gida lasta.

Ka tuttawaid ma janduse meh-i oleks nõnda arstida wõinud, et nad wähe-malt Kalewipojale ega Kreuk-waldile poleks nuiaga pähe löönud, nagu W. K. Koidula sünnimispäewa-laulus kaebas.

Kahju, et niisugune suurepäraline lei-dus alles nüüd inimese-suole osaks sai. Mõnikümme aastat warem, ja meil poleks „Maatra sõda,“ „Anija meeste peksmist“ ega ka „Põdra Dooma“ kanna-tust olnud. Isegi Carl Robert Jakobsoni pealuud oleks wõidud parajal ajal läbi waadata. See oleks üksi juba palju tähendanud. Ja meie ejiwanemate arm-

sad mõisawanemad ning kirikusaksad, kui heameelega ei oleks nemad armsa maarahwa juures niisugust operatsiooni ette wõtnud. Pealegi oliwad nad juba tee-peal. Nad wahetajiwad ainult otjad ära. Kahju, kahju! Nüüd piame ootama, et nad selle jälle heaks teewad. Neil on ju wäike asi niisugust pealuu-saagimise ja lappimise kohta sisse seadida.

Bagana mehed, need ameriklased! Weel tar-gemad teised kui Sakala toimetus. Selle kuulus laulikust-kaastööline ahwardas küll kõik teadused enese ette seisma jätta; nüüd on ometi amerik-lased ette jõudnud. Bagana mehed!

Õrnem ja kangem sugu.

Kolm kujutust.

Pahandus.

„Mõtke ometi, juba kuus nädalat on minu luuletused toimetuses, aga toimetaja vastab, et ta pole neid veel lugenud!“

„Niifugune argpüks!“

Nimekaardid.

Kirjanik Tuulmann leiab, et Dr. Hermann ka tema nime oma Eesti kirjanduse ajaloo kohta on võtnud. Ta lasjab enelele sellepärast kohe uued nimekaardid teha, ja juhib nendega otsekohe oma kuuljuse jälgede peale:

Hans Tuulmann,

kirjanik

Eesti kirjanduse ajalugu, lehek. 222.

Näukatte-pidule!

„Nende riietega ei ole [kuhu]käed paneks!“

„Tühi jutt — ega sa seal siis üksi ole, eks sul [ole] seal ju seltsimees käekõrwal.“

Raudtee-õnnetused,

niihästi raudtee poolt kui ka raudtee poole [maadates, on kahesugused. Nii ühine aga ei ole jautamisviis ise mitte. Raudtee poolt küllest maadates on ta järgmine:

Kergeteks raudtee-õnnetusteks nimetatakse seda, kui mõni reisija või raudtee-teenija surma saab. Raskesteks raudtee-õnnetusteks nimetatakse neid juhtumisi, mille kannul protsessid käivad, mille abil raudtee-valitsuselt lahjutaju ja abirahajid välja piigistatakse.

Raudtee-õnnetuseks nimetanud üks Tallinna isand ka seda juhtumist, kui talle ämm Surjewist pühadeks mõerji sõitnud.

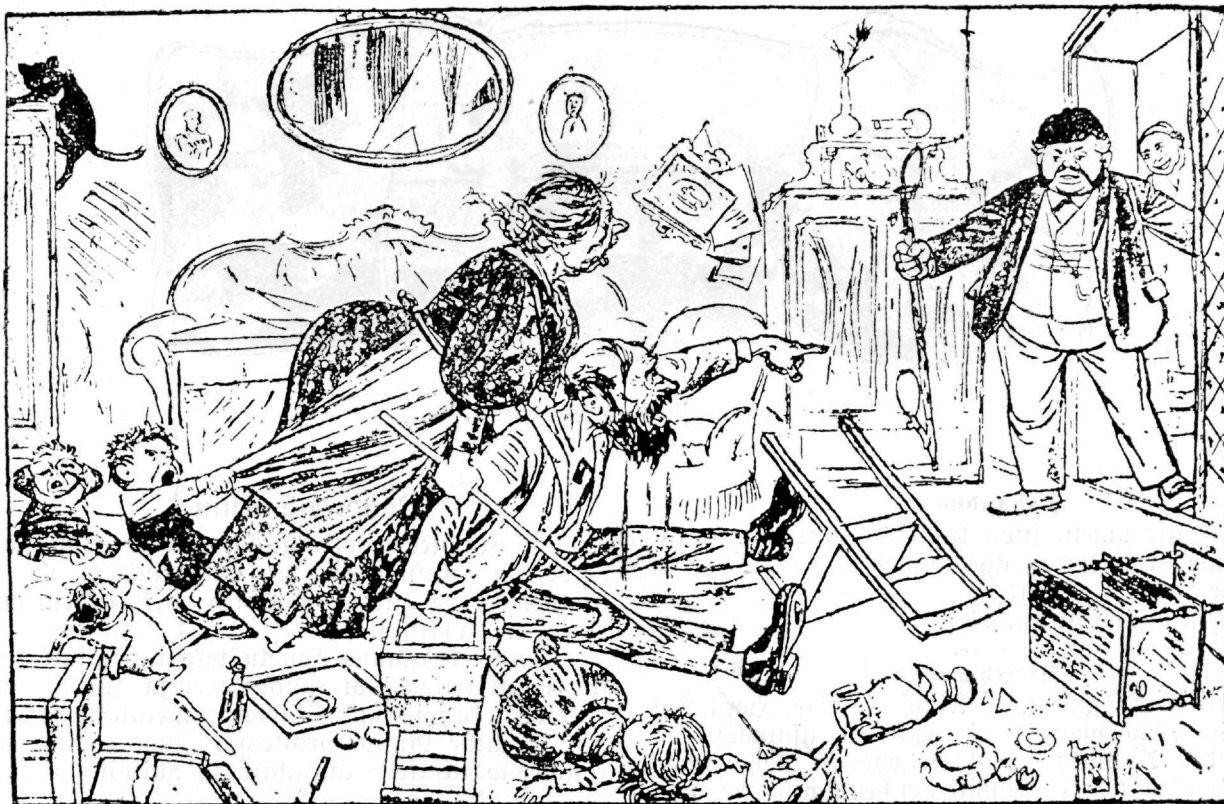
Wanasõna ütleb, et üksigi meister pole taevast kukkunud. Pagan teab, kust see siisgi tuleb, et Tartus ja Tallinnas niifuguseid palju on, kes pe a peale on kukkunud.

„Kas teate, neiu Liblikas, ma nägin teid täna õõsel unes.“

„Wabandage, aga ma teid ei pannud tähele.“

Mis Mats riidemoodidest arwab.

Ma põlgan naiste moodisi, Kuid üks mul meeldib ometi: Kui saksa-naised balli peal Pool-paljalt kepsutawad seal. Ju nüüdgi härrad nutawad, Kui riide raha maksawad, — Mis siis, kui prouaid, preilisi Nad piaksid katma kaelani! Ma usun, et kõik isandad, Kel kaela peal on emandad, Wist rõemu pärast nutaksid, Kui nemad seda kuuleksid, Et seadus maksuma pandakse, Kus naistel käsku antakse, Et nemad piaksid leppima, Kui Eewa, ainult põllega.

M a j a r a h u.

Majaperemees: Tule Jumal appi, mis müra ja kära siin ometigi on?

Korteriperemees: See ei ole teie asi! Ma võin oma tuas teha, mis ma tahan!
Kui te silmapilk ennast siit ei korista, siis kaeban teid majarahurikkumise pärast kohtusse!

Meie-aja kanglane.

Mind leiwawanem sõimas lolliks
Ja kelmits — ja veel pakku muud,
Siis vihaga ta vastu mina —
Piaaegu oleks pruukind juud.

„Mis mõisa, see on jinu oma!“
Mul lausus kõrva kiusaja,
Siis auusalt kiusatuse vastu —
Piaaegu pidin panema.

Kord ülekuulamiseks kohus
Mu sõbra oli wangistand;
Ma teda oma vastutusel —
Piaaegu oleks lunastand.

Waeft santi nägin värisedes
Seeääres leiba paluma,
Siis oma viimse kopka talle —
Piaaegu pidin lünkima.

Tark leff.

Et lugeja luo tööduse üle kahtlema ei hat-
taks, piab kobe tunnistama, see Amerikas sündis.
Florentsias nimelt.

Seal elas noorik oma haige mehega, kes
raske põdemise järel „wällä foomes“, nagu Tart-
lane ütleb.

Haiguse ajal palub ilus emand kõigest süda-
mest Jumalat, et see ta mehe siit hädaorust ära
koristaks ja andis selle palawusega awaliku tõe-
tuse, et kui ta palwe kõrgemal pool kuulda wõe-
takse ja teda leskiks jäätakse, siis ta ühe wae-
se inimese õnnelikuks teeb.

Kui siis abikaas kõrwad pea alla pani, sõitis
ilus leff ühte Florentsia restorani lõunat sõõma.
Kui ka magusroog oli ära sõõdud, tegi ta teend-
riga juttu ja küsis, kui palju sel warandust piaks
olema, mis peale teender seletas, et tal muud
midagi pole kui see palk, mis weel teenimata on.
Siis pakkus leff sellejamale teendrile oma kae,
südame ja sadatuhat franki aastast jissetulekut.

Teender oli muidugi otjekui seitsmendamasse
taewase tõstetud: ta ei saanud seda jootraha
mitte ainult ilusast käest, maid ühes ilusa käega. —

Pühalik tõutus oli täpipealt täidetud. Kawal
leff sai kõik tagasi, mis ta wälja andis, peale selle
weel — prii tendri, kellele tal eluajaks ei olnud
tarwis palka maksta.

Varuni poeg ja moonamehe poeg.

"Teie olete wist kirjanik wõi kunstnik wõi kesgi muu sedalaadi inimene?" küsis upsakas härva üle äla.

"Teie arwastite dieti, sedalaadi inimene ma olen. Aga kas tohin teada, kes teie olete?"

"Mina olen — parun von Blumenduft!"

"Jffa weel? Seda olite te ju ilmale tulesse tohe. . . Siis te ei pääse sugugi edasi!"

"Ma olen suur jahimees ja osaw kütt. Ühekorra lähen Wiimse metsa, hea kaheraudne püss seljas. Näen, korraga tõuseb rabast terve fari metsiseid ülesse. Mina filmapilt püss älast ja põmm ühele, põmm teisele, põmm kolmandamale, põmm —"

"Aga, lubage, teil oli ju ainult kaheraudne püss!"

"Ah, wabandage, ma unustajin selle oopis ära!"

Troost.

"Hea, et need asjad mul kõik weel maksmata on, — muidu oleks õige kahju kohe, et haamri alla lähewad!"

Kohtukojaft.

Raebtusealune: Ma wõin enese wabandufets ainult feda üelda, et ma ilmafüüta olen.

Kohtumees: Seda wõib igati üelda.

Raebtusealune: Siis palun teid feda üelda.

"Kui wana olete?"

"Kas feda tingimata on tarwis teada?"

"Jlma tingimata!"

"Aga tunnistaja, feda te enne mind üle kuulajite, pidi ftiis ju ka ütleva kui wana ta on?"

"Ja."

"Ma olen kolm aastat temast noorem."

Лайсгольмъ. Puurmanni weski.

Hei, isand Wöhrmann, kuulge, Teid pisut palun ma: Mis arwate, kui kaupa Te sobiks minuga?

Teil olla tuhat laulu
Wõi „nõmme lillekest“,
Mis raamatusse trükki
Te soowiks südamest

Just sedasama soowin
Ma Teie õnneks ka,
Sest terawust ja nalja
Teil näib olema.

Teil jõuudu nüüd ei ole,
Ei raha kopikat,
Ei lipsu kaela panna,
Ei kraega kasukat.

Sest oma tuhat laulu
Kõik saatke Keilasse,
Siis Keilamees nad paneb
Kõik „Meie Matsisse“.

Ning tuhat „Matsi“ tasuks
Me Teile saadame;
Te müüge „Matsid“ ära,
Siis raha kogute.

Aadressi teate? „Керель“
On Wene keele peal,
Siis „Г-пу Язонъ“ —
Muud pole tarwis seal.

Te saaks ju hulga raha,
Sest andke oma pats!
Jään käsikirja ootma.

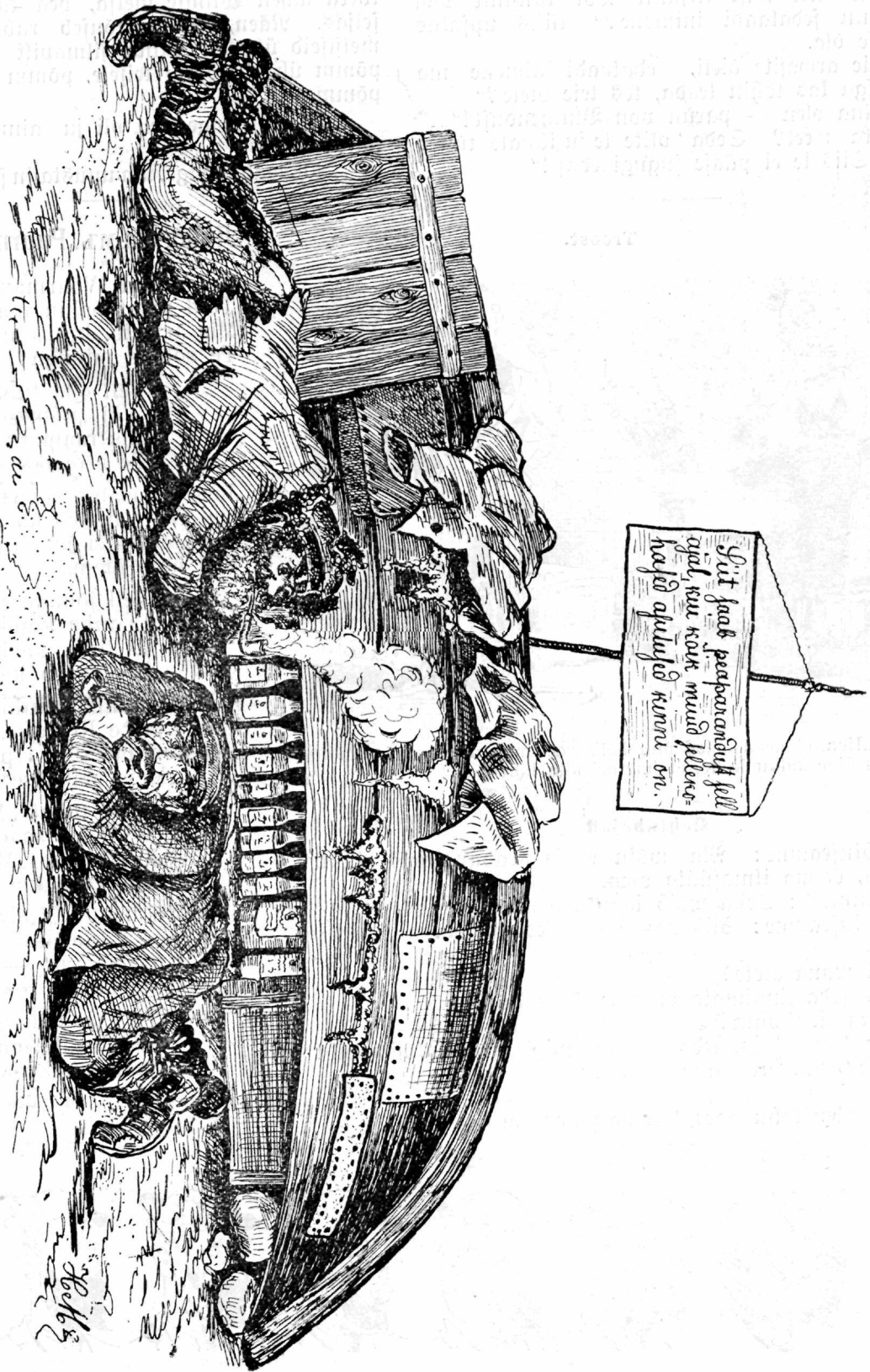
Auustades

Meie Mats.

Loomulik edenemine: Kapsapeast — kapsa-junkru peani.

Sala-kõrts Kalarammas.

ESTI
AAMU...
...M...
...M...